

Beograd, 27. Jan. 1936

Zelo spoštovani gospod minister,

silno mi je žal, da sem se tako zamudil z odgovorom na Vaše cenjeno pismo z dne 14. t. m., a nađejam se, da mi boste oprostili, ker nisem niti za trenutek pozabil na Vaša vprašanja, temveč so me samo neodločljivi posli (predvsem nujni, davno obljubljeni prispevki za nekaj časopisov) in dolgotrajna nadlega žolčne bolezni tako dolgo zadrževali. Sicer sem pa takoj začel pregledavati v to področje spadajoče publikacije, ki se mi jih je v teku zadnjih let nabral znaten kup in kjer bi se bil morda lahko našel kak koristen podatek. Tudi nanovo sem iskal informacij - toda vsa žetev skupaj je majhna.

Kakor ste predvideli, tudi meni skorej ni bilo mogoče, dobiti količ- kaj zanesljive podatke o nezaposlenih intelektualcih raznih profesij v Jugoslaviji. Iskal sem v zadnjih 3-4 letih, odkar sem član našega komitēja Mednarodne študentske pomoči, že večkrat, a z majhnim uspehom. Ni težko, ugotoviti število prošelj profesorskih kandidatov v Prosvetnem ministr- stvu - pred dobrim tednom so mi dali najnovejše podatke: 900-1000. Ker danes najbrže sveže diplomirani sploh ne vlagajo več vsi takoj prošelj, moramo računati še z nekoliko večjim številom nezaposlenih diplomiranih filozofov. (Učiteljski kandidati imajo v ministrstvu okrog 2200 nereše- nih prošelj.) - Za druge poklice je pa mnogo težje kaj dognati. Glede nezaposlenih inženjerjev vseh raznih vest smo pred dobrima dvema letoma slišali globalno številko 500. Mislim, da jih je danes znatno več. Toda vse moje prošnje in urgence, pri Udruženju jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, kjer obstoja celo poseben Komité za zaposlitev domačih inže- njerjev, so bile zaman; obljubljali so, sporočili pa niso niti najmanj- sega podatka. Komore pa se, kakor znano, brigajo samo za svoje člane. - O zdravnikih se izve marsikaj koristnega pri delavnem sekretarju njihove organizacije, D-rju Sretenoviču; toda ko sem ga pred par dnevi nalašč za to priliki vprašal po približnem številu nezaposlenih, mihi navedel no- bene številke, izgovarjajoč se, da je nemogoče točno vedeti, že zato ker ni fiksirano, kaj točno pomeni označba "nezaposlen zdravnik". To je res, in ne samo za zdravnike, marveč tudi za inženjerje in druge kandidate "prostih" poklicev. Ali velja, recimo, inženjer, ki ima 500 Din gotovega mesečnega zaslužka, za zaposlenega ali nezaposlenega? (Podobnih kamenov spodtike je še več po naših statistikah.)

Skratka: danes Vam, spoštovani gospod minister, ne morem nuditi skofrj nič porabnega. - Zadnji sestanek balkanskih delegatov v Mednarod- ni študentski pomoči, ki ga je v Beogradu (9.-12. XII. 1935) organiziral ženevski generalni sekretariat te organizacije, je spet pokazal, da tu- di mnogim drugim v teh stvareh ne gre posebno dobro, vendar pa tudi to, da se je nekaterim državam posrečilo ustvariti koristne urade, ki zbira- jo statistične podatke, z ene strani univerzitetne, z druge pa podatke o možnostih zaposlitve po raznih profesijah, in ki celo - n. pr. v Fran- ciji - lahko služijo kot posredovalnica za nameščanje. Zdaj si prizade- vamo, da bi organizirali vsaj skromen začetek takega urada tudi pri nas, bodisi na univerzi ali v prosvetnem ministrstvu ali v ministrstvu soci- jalne politike. Za sedaj sem prav vesel, da sta se g. Dr. Krmpotić in njegova Središnja uprava za posredovanje rada aktivno zainteresirala za nase težnje. Z njegovimi organi smo sestavili precej dejilirano vprašalno polo, kjer je ena glavnih točk vprav število nezaposlenih intelektualcev;

Središnja uprava jo je imela pred tremi tedni razposlati vsem ministrstvom, banskim upravam, komoram (tudi gospodarskim), borzi dela, privatnim profesionalnim organizacijam, industrijskim, bančnim in drugim združenjem, itd. Toda - dali smo jim za odgovor rok štirih mesecev; za Vaše sedanje potrebe bodo torej odgovori gotovo prišli prepozno, v kolikor bodo sploh prišli!

Tudi podatki iz tujih držav, ki z njimi razpolagam, so zelo skromni in večinoma ne dovolj novi. Z majhne konference v Ženevi, ki se je v jeseni 1933 bavila s temi vprašanji, sem prinesel nekaj publikaciji. Tri, v katerih se nahajajo podatki, ki Vas zanimajo, raztreseni na raznih mestih (zlasti v francoskem poročilu), sem Vam poslal po bratu. Nemško in madjarsko poročilo pa imata koncizne podatke, pa Vam jih zato lahko tukaj navedem:

(v Nemčiji)
 "Die Zahl der »überzähligen« Berufsanwärter wurde bereits 1932 auf fast 60.000 geschätzt und wird von durchaus zuständiger Seite für 1938 auf rund 100.000 angesetzt, sodass hinter jedem dritten Berufstätigen ein stellungsloser Anwärter stünde." (Število vseh z akademično izobrazenimi ljudmi zasedenih mest v Nemčiji se namreč računa na 300.000 do 330.000. Te številke so vzete iz /daktilografiranega/ poročila D-rja Th. Wilhelm-a, Die Ueberfüllung der Hochschulen in Deutschland, Dresden, konec junija 1933.) - V bulletinu mednarodnega instituta za intelektualno kooperacijo v Parizu, Coopération intellectuelle, št. 55-56 (posebna številka z naslovom: Le chômage de la jeunesse intellectuelle), pa beremo - v zvezi z neko konferenco mednarodnih študentskih organizacij v aprilu 1935 - za Nemčijo te-le podatke: "On évaluait dernièrement à 150.000 le nombre des diplômés dans l'attente d'une occupation, tandis que l'on estime que dans les conditions actuelles 10.000 emplois seulement deviendraient chaque année disponibles." A sto petdeset tisoč se mi vendar zdi precej!

Za Madjarsko pa daje Dr. Aladár Haász v svojem poročilu iz 1933 (Die Ueberfüllung der Hochschulen) podatke na podlagi nekakega statističnega štetja iz leta 1928. Zaposlenih akademskih izobražencev je bilo tedaj vsega skupaj 53.514 - pač ogromno število za Ogrsko, celo če se odračuna 2.968 meščansko-šolskih učiteljev, ki jih poročilo tudi prišteva sèm. Morda jemlje madjarsko poročilo definicijo akademske izobrazbe sploh bolj ohlapno - en primer več, kako bi bilo potrebno, sporazumno ~~utemeljiti~~ ugotoviti definicije. - Poročilo nadaljuje: "Diesen Versorgten gegenüber fand dieselbe Zählung 10.034 Arbeitslose mit akademischer Bildung".

Za nekatere druge države so navedene številke o brezposelnih v gori navedeni številki 55-56 Coopération intellectuelle; to publikacijo najbrže poznate, imeli jo bodo tudi v Ljubljani. Če pa je nimate na razpolago, Vam jo rad pošljem. (Ko je ne boste več potrebovali, Vas bom pa prosil, da mi jo z onimi ženevskimi dokumenti vred vrnete, ker ~~jih~~ mi bodo še potrebni.) - Poročilo, ki sem ga podal na beograjski konferenci, bo izšlo, malo predelano, te dni v Socijalnem arhivu, ki ga izdaja Središnja uprava za posredovanje rada, in ki ga boste gotovo lahko videli v ljubljanski Državni knjižnici. Sicer se pa niti ne bo izplačalo iskati ga, ker tudi tam ne morem dati točnih podatkov.

Prosim Vas še enkrat, zelo spoštovani gospod minister, da mi oprostite zamudo in pomanjkljive podatke.

Izvolite sprejeti izraze mojega najodličnejšega spoštovanja in udanosti.

Stanko Škerf.

B. Zupel
 3/III.

Pr - es puristich K. i. K. i. K.
vredyestel
vredyestel